

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.005.04.2020

Pan
Marcin Krupa
Prezydent Miasta Katowice
ul. Młyńska 4
40-098 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/073 Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka
kontrolowana

Urząd Miasta Katowice, ul. Młyńska 4, 40-098 Katowice¹

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Marcin Krupa, Prezydent Miasta, od 8 grudnia 2014 r.

Zakres przedmiotowy
kontroli

1. Realizacja zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych.
2. Wydatkowanie środków na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych.
3. Przygotowanie, nadzór i kontrola nad realizacją zadań w zakresie wód opadowych i roztopowych.

Okres objęty kontrolą

2018-2020 (do dnia zakończenia kontroli)

Podstawa prawna
podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontrolerzy

1. Izabela Pilarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/86/2020 z 4 marca 2020 r. i nr LKA/109/2020 z dnia 30 kwietnia 2020 r.
2. Bogusława Pala, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/85/2020 z 4 marca 2020 r. i nr LKA/108/2020 z dnia 30 kwietnia 2020 r.
3. Lucyna Mol, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/84/2020 z 4 marca 2020 r. i nr LKA/107/2020 z dnia 30 kwietnia 2020 r.

(akta kontroli tom 1 str. 1-14)

¹ Zwana dalej: Urzędem.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto prawidłowo realizowało większość zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych, posiadało rozeznanie odnośnie do posiadanej infrastruktury technicznej oraz podejmowało działania w celu wyodrębnienia kanalizacji deszczowej z odcinków kanalizacji ogólnospławnej poprzez realizację projektów modernizacji systemu kanalizacyjnego w Mieście.

W dokumentach strategicznych rzetelnie diagnozowano również potrzeby dotyczące budowy, rozbudowy lub modernizacji infrastruktury kanalizacyjnej. Środki na realizację dwóch kontrolowanych zadań inwestycyjnych dotyczących zagospodarowania wód opadowych i roztopowych były wydatkowane oszczędnie i wydajnie, a także zgodnie z zawartymi umowami.

Miasto było należycie przygotowane do realizacji zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. Urząd posiadał wystarczające zasoby kadrowe pod względem liczebności i kwalifikacji oraz zapewnił zaplecze techniczne niezbędne do realizacji zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych. Nie sprawowano jednakże w sposób skuteczny kontroli i nadzoru nad realizacją zadań wykonywanych w tym zakresie głównie przez Wydział Kształtowania Środowiska⁴, co skutkowało nieprawidłowościami dotyczącymi:

- rozliczania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, w tym niezidentyfikowania dwóch nieruchomości, które powinny być objęte takimi opłatami i w konsekwencji nienaliczenia od nich opłat oraz niezapewnienia przez Urząd przekazywania informacji o ustaleniu opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej bez zbędnej zwłoki po upływie każdego kolejnego kwartału stanowiącego okres rozliczeniowy,
- nieterminowego złożenia sprawozdań z realizacji zadań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz planach zarządzania ryzykiem powodziowym⁵ za 2018 r. i 2019 r.,
- niedotrzymania terminu prowadzenia dwóch szczegółowo zbadanych postępowań administracyjnych oraz braku powiadomienia stron o przyczynach niedotrzymania terminu i wyznaczeniu nowego terminu do załatwienia sprawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych

Opis stanu faktycznego

1. Miasto Katowice⁷ na dzień 1 stycznia 2018 r., na koniec 2018 r., 2019 r. i I kwartału 2020 r. posiadało, odpowiednio: 187,2 tys., 200,4 tys., 204,8 tys. i 206,5 tys. metrów bieżących kanalizacji deszczowej, obsługiwanej przez spółki miejskie: Katowickie Wodociągi S.A. i Katowicką Infrastrukturę Wodociągowo-Kanalizacyjną sp. z o.o.⁸ oraz 329,7 tys. metrów bieżących wg stanu na dzień

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Zwany dalej: „WKŚ”.

⁵ Zwane dalej: „Sprawozdania z realizacji zadań zawartych w planach gospodarowania wodami”.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Zwane dalej: „Miasto”.

⁸ Zwane dalej: „spółką KW” i „spółką KIWK”.

1 stycznia 2018 r., 328,9 tys. metrów bieżących na koniec 2018 r. i 329,9 tys. metrów bieżących kanalizacji ogólnospławnej na koniec 2019 r. i I kwartału 2020 r. Miasto posiadało również obiekty i urządzenia do retencji i infiltracji wód, opóźniania ich odpływu i oczyszczania w postaci: zbiorników retencyjnych, separatorów i osadników⁹. Zarządzały nimi: spółka KW, na podstawie umowy na obsługę kanalizacji deszczowej, przepompowni i urządzeń podczyszczających wody opadowe oraz źródeł ulicznych¹⁰ i spółka KIWK na mocy uchwały dotyczącej jej powołania¹¹. Wcześniej, tj. do marca 2019 r., Miasto powierzyło spółce KW realizację zadań w zakresie eksploatacji miejskich przepompowni wód deszczowych i urządzeń podczyszczających wody deszczowe oraz eksploatacji miejskiej kanalizacji deszczowej, na podstawie uchwał Rady Miasta Katowice z dnia 12 września 2012 r. i 14 grudnia 2016 r.

Natomiast wpusty deszczowe na kanalizacji deszczowej w drogach miejskich¹² należały do Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów¹³.

(akta kontroli T. I str. 59-121, 583-589, T. III str. 207-208, 505-509)

Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych na terenie Miasta odbywało się z wykorzystaniem odcinków kanalizacji ogólnospławnej, gdyż jak wyjaśnił Prezydent Miasta - *nie we wszystkich przypadkach wykonywanie rozdziału układu kanalizacyjnego z ogólnospławnego na rozdzielczy jest możliwe i uzasadnione technicznie/lub ekonomicznie*. Nadmieniał również, iż spółka KIWK w celu oddzielenia wód opadowych i roztopowych od ścieków realizuje dwa projekty¹⁴, których efektem dla części zadań inwestycyjnych będzie zmodernizowany system kanalizacyjny, polegający na odrębnym funkcjonowaniu kanalizacji sanitarnej i kanalizacji na wody opadowe.

(akta kontroli T. I str. 59-121, 583-589, T. II str. 7, T. III str. 132-133, 207-210)

Spółki miejskie¹⁵, dla potrzeb niniejszej kontroli wyliczyły, że zarządzana przez nie sieć kanalizacji deszczowej obsługuje odpowiednio 8,1% (spółka KW) i 18% (KIWK) powierzchni Miasta¹⁶.

(akta kontroli T. III str. 207-208)

Pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód i gruntu posiadało zarówno Miasto (67), jak i jego jednostki, tj. spółka KW (trzy) i spółka KIWK (cztery). Opłaty z tego tytułu wyniosły: 204,7 tys. zł w 2018 r., 745,6 tys. zł w 2019 r. i 185,0 tys. zł w 2020 r. (I kwartał). Miejscami zrzutu wód opadowych były ciekły wodne: Ślepiotka, Bolina, Mleczna, Kłodnica, Rawa, staw Łąka na potoku Leśnym. Posiadane pozwolenia wodnoprawne obejmowały ww. miejsca.

(akta kontroli T. I str. 26-28, 586-589)

⁹ Według stanu na dzień 1 stycznia 2018 r. Miasto posiadało: 8 zbiorników retencyjnych, 90 separatorów, 44 osadniki. Na koniec 2018 r. Miasto posiadało: 8 zbiorników retencyjnych, 95 separatorów, 47 osadników, na koniec 2019 r. 12 zbiorników retencyjnych, 106 separatorów i 55 osadników, a na koniec I kwartału 2020 r. 13 zbiorników retencyjnych, 110 separatorów i 58 osadników.

¹⁰ Umowa w sprawie zamówienia „in-house” z 29 marca 2019 r., zawarta ze Spółką KW na okres od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2022 r.; zwana dalej: „umową in-house”.

¹¹ Uchwała nr LXIV/1540/06 Rady Miasta z 4 września 2006 r. w sprawie utworzenia spółki KIWK.

¹² Na podstawie Uchwały nr XLVII/1104/14 Rady Miasta z 26 marca 2014 r. w sprawie nadania statutu MZUiM oraz Uchwały nr XLIII/809/17 Rady Miasta z 1 czerwca 2017 r. zmieniającej uchwałę w sprawie nadania statutu MZUiM.

¹³ Zwany dalej: „MZUiM”.

¹⁴ Dofinansowane z Funduszu Spójności pn. „Uporządkowanie systemu gospodarowania wodami opadowymi w Katowicach – etap I” (dobudowanie kanalizacji deszczowej w kilku dzielnicach Miasta) oraz „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście Katowice – etap III” (modernizacja systemu kanalizacyjnego).

¹⁵ Miasto jest jedynym udziałowcem w spółce KIWK i jedynym akcjonariuszem w spółce KW.

¹⁶ Założono, że całkowita powierzchnia Miasta to 164,7 km², z czego teren zurbanizowany to 78,23 km² (pozostałe tereny stanowią lasy i inne tereny zieleni), a wskaźnik długości kanalizacji i obsługiwanego przez nią terenu zlewni to 0,1 km²/km sieci.

Kanalizacja deszczowa wybudowana przez inwestorów prywatnych (np. deweloperów, spółdzielnie mieszkaniowe) pozostawała na stanie tych podmiotów i była przez nie eksploatowana. Spółka KW nie występowała do innych podmiotów, w celu określenia, jakiego rodzaju infrastruktura deszczowa pozostaje w jej dyspozycji, posiadała jednakże materiały powykonawcze dla sieci kanalizacji deszczowej zrealizowanej przez inwestorów prywatnych o długości 26,4 km. Spółka KIWK analizowała istniejące w danym obszarze sieci pod kątem własnościowym, przed przystąpieniem do realizacji zadań w zakresie modernizacji systemu kanalizacyjnego.

(akta kontroli T.I str. 28, 583, 586, T.III str. 134, 330-331)

Wypracowanie polityki Miasta dotyczącej istniejącej infrastruktury związanej z kanalizacją deszczową oraz przygotowanie strategii gospodarowania wodami opadowymi w Mieście¹⁷ było zadaniem Zespołu Roboczego, powołanego przez Prezydenta Miasta zarządzeniem wewnętrznym z 14 marca 2017 r.¹⁸ Rezultatem pracy Zespołu było m.in. uregulowanie sposobu uzyskiwania pozwoleń wodnoprawnych dla miejskich wylotów kanalizacji deszczowej i wnoszenia opłat za usługi wodne oraz ujawnienie kanalizacji deszczowej na terenach należących do Komunalnego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach i wniesienie jej na stan majątkowy Miasta. W ramach Zespołu Roboczego omawiano kwestie dotyczące m.in. pozyskania środków unijnych na projekty związane z uporządkowaniem gospodarki wodami opadowymi i gospodarki ściekowej, a także stan realizacji przez spółkę KIWK projektu związanego z aplikowaniem o te środki i zarządzania infrastrukturą techniczną związaną z transportem wód opadowych oraz przeprowadzenia pilnych inwestycji związanych z budową separatorów¹⁹.

(akta kontroli T.I str. 135-136, T.III str. 218-219)

2. Miasto nie posiadało gminnego programu zagospodarowania wód opadowych i rozwoju kanalizacji deszczowej. Bazowano w tym zakresie na pracy Zespołu Roboczego, a także wdrożono procedurę²⁰, wskazującą inwestorom konieczność stosowania zasady zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia oraz stopniowego uwalniania oraz opóźniania spływu wód, których pełne zagospodarowanie w miejscu nie było możliwe.

W dniu 30 grudnia 2016 r., utworzono Radę Techniczną Deszczową²¹ dla uzgadniania dokumentacji projektowanych sieci deszczowych, przyłączy deszczowych i wydawania warunków technicznych określających miejsce włączenia do sieci kanalizacji deszczowej.

(akta kontroli T.I str. 28-29, 31, 38, 75-86, 134-140, T.III str. 218-219, 331, 491-502)

Kwestie związane z gospodarką wodami opadowymi i roztopowymi²² ujęte zostały w programach i planach Miasta, przyjętych uchwałami Rady Miasta²³, tj. Programie

¹⁷ Zwany dalej: „Zespołem Roboczym”.

¹⁸ Nr 111/2017; Dalej: „zarządzeniem wewnętrznym z 14 marca 2017 r.”

¹⁹ W informacjach przekazywanych Prezydentowi Miasta, ze spotkań Zespołu Roboczego brak jest odniesień do spraw technicznych infrastruktury zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, wskazane zostały działania, jakie muszą zostać podjęte m.in. w celu opracowania dokumentów strategicznych w zakresie zagospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi.

²⁰ Procedura z 8 lipca 2019 r. obowiązująca w Mieście w sprawie wydawania warunków technicznych podłączenia podmiotów do kanalizacji deszczowej oraz uzgadniania dokumentacji projektowej dotyczącej kanalizacji deszczowej przez Radę Techniczną Deszczową prowadzoną przez spółkę KW.

²¹ Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy spółką KW a Miastem.

²² Jako odrębna kategoria względem ścieków.

²³ Program Ochrony Środowiska na lata 2017-2020 - uchwała Rady Miasta nr XLIV/832/17 z 22 czerwca 2017 r., Plan adaptacji Miasta Katowice do zmian klimatu do roku 2030 - uchwała Rady Miasta nr XII/268/19 z 26 września 2019 r. (zwany dalej: „planem adaptacji”); Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Katowice - uchwała Rady Miasta nr XXI/483/12 z 25 kwietnia 2012 r.

Ochrony Środowiska na lata 2017-2020²⁴, Planie adaptacji Miasta Katowice do zmian klimatu do roku 2030²⁵, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Katowice²⁶ i Strategii Rozwoju Miasta Katowice 2030²⁷.

W dokumentach tych, jako zagrożenia wymieniono możliwość zwiększenia częstotliwości występowania i zasięgu podtopień (ze względu na coraz częstsze występowanie deszczy nawalnych oraz dalszy wzrost powierzchni uszczelnionej) oraz rosnącego obciążenia oczyszczalni wodami deszczowymi. Natomiast jako kierunki/potrzeby związane z zagospodarowaniem wód opadowych wskazano m.in. na: budowę kanalizacji deszczowej i rozdział kanalizacji ogólnospławnej wraz ze zbiornikami retencyjnymi, budowę systemów retencionowania wód opadowych, zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnych w mieście poprzez ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych lub ich rozszczelnienie.

W dokumentach programowych Miasta nie określono aktualnych i docelowych wskaźników zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. Określone zostały cele dotyczące zagospodarowania tych wód jako „możliwie największa” w odniesieniu m.in. do: pojemności utworzonych po 2016 r. obiektów służących retencionowaniu nadmiaru wód (w tym deszczowych), ilość wód opadowych i wód zużytych wykorzystywanych w skali roku w gospodarce komunalnej (w wyniku przedsięwzięć realizowanych po 2016 r.) oraz „możliwie mała” w odniesieniu do zmiany udziału powierzchni uszczelnionych w skali miasta w stosunku do 2017 r.

(akta kontroli T.I str. 141-268, T.III str. 212-215)

Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu²⁸ nie dysponował własnymi mapami dotyczącymi obszarów zagrożonych powodzią oraz mapami ryzyka powodziowego dla cieków zlokalizowanych w granicach administracyjnych Miasta²⁹. Mapy wskazujące na lokalizację powodzi nagłych, obszary podtopień oraz obszary, gdzie zarejestrowano wystąpienie zjawisk powodziowych w przeszłości³⁰, znajdowały się

²⁴ W programie jako problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej wskazano: brak kompleksowego programu zagospodarowania wód deszczowych, zwiększenie uszczelnienia powierzchni miasta, uniemożliwiające prowadzenie retencji wód deszczowych, niska świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie skutków braku retencji wód deszczowych, regularne występowanie podtopień terenów w różnych częściach miasta w następstwie deszczy nawalnych oraz w wyniku nieefektywnego systemu retencionowania i odprowadzania wód deszczowych, brak kompleksowej inwentaryzacji sieci, w tym kanalizacji deszczowej.

²⁵ W Planie określono ryzyko na bardzo wysokim poziomie dla sektora gospodarki wodnej (podsystemu gospodarki ściekowej) dla zjawisk klimatycznych związanych z występowaniem opadów – deszczy nawalnych. Natomiast ryzyko wysokie dla sektora gospodarki wodnej określono dla obszarów: zaopatrzenie w wodę (dotyczy niedoborów wody), gospodarki ściekowej (powodzie nagłe i burze) i infrastruktury przeciwpowodziowej (deszcze nawalne i powodzie ze strony rzek).

²⁶ W studium zaznaczono m.in., że niezbędnym jest opracowanie programu przebudowy i rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej, który zawierać powinien: wykonanie inwentaryzacji sieci deszczowych, ocenę stanu technicznego istniejących sieci deszczowych, wykonanie koncepcji przebudowy i rozbudowy systemu transportu wód opadowych, wykonanie oceny przepływów tzn. zdolności hydraulicznych odbioru wód opadowych przez poszczególne kanały oraz cieki powierzchniowe, wykonanie zbiorowej mapy funkcjonującego układu kanalizacji deszczowej w formie cyfrowej, która w przyszłości mogłaby posłużyć do stworzenia systemu zarządzania siecią, oszacowanie kosztów przebudowy i rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej, propozycje rozwiązania problemu własności gruntów w rejonie płynących wód i cieków powierzchniowych, pełniących rolę odbiornika wód deszczowych. Rekomendowano m.in., że odprowadzanie wód deszczowych z dachów i innych szczelnych powierzchni, przy braku kanalizacji deszczowej, powinno się odbywać w sposób nie pogarszający warunków wodnych na sąsiednich posesjach, z wykorzystaniem urządzeń małej retencji (zbiorników na deszczówkę, studni chłonnych) oraz powinno odbywać się w sposób przyczyniający się do zwiększania retencji gruntowej i powierzchniowej (m.in. przechwytywanie wód deszczowych z dachów budynków do zbiorników lub studni chłonnych), szczególnie na terenach pozbawionych kanalizacji deszczowej i o dużym udziale powierzchni zabudowanej.

²⁷ Przyjęta Uchwałą Rady Miasta nr XIX/365/15 z dnia 17 grudnia 2015 r. (zmienione Uchwałą Rady Miasta nr VI/109/19 z dnia 28 marca 2019 r.).

²⁸ Zwany dalej: „WZK”.

²⁹ Zgodnie z art. 171 ust. 1 ustawy z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 ze zm.), projekty map zagrożenia powodziowego sporządza Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w uzgodnieniu z właściwymi wojewodami.

³⁰ Ujęte w Planie adaptacji Miasta do zmian klimatu do 2030 r. mapy zatytułowane: Wody powierzchniowe i podziemne na terenie Katowic, Mapy uszczelnienia gruntów Miasta, Przestrzenny rozkład wrażliwości miejskiej wyspy ciepła i powodzi miejskich, Ryzyko dla sektora „gospodarka wodna” na zagrożenie hydrologiczne w Katowicach

w Planie adaptacji Miasta do zmian klimatu do 2030 r.³¹, przyjętego przez Radę Miasta w dniu 26 września 2019 r.

W latach 2015-2020 (I kwartał) na terenie Miasta nie odnotowano powodzi, jednakże miało miejsce 26 podtopień³² spowodowanych deszczami nawalnymi. Z informacji uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK wynika, że w tym okresie do Stanowiska Kierownika Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej³³ w Katowicach wpłynęło 155 zgłoszeń dotyczących powodzi i podtopień, skutkujących interwencją PSP.

(akta kontroli T.I str. 54-56, 141-262, T.III str. 2-5, 7, 17-18)

Pracownicy WZK corocznie dokonywali przeglądów cieków / rzek na terenie Miasta, pod kątem ujawnienia miejsc stwarzających potencjalne zagrożenia podtopieniami, będących następnie podstawą podjęcia niezbędnych prac konserwacyjnych.

Spółka KW wykonywała prace eksploatacyjne dotyczące: utrzymania drożności sieci kanalizacji deszczowej, monitoringu, analizy jakości ścieków, sprawdzania stanu technicznego kanalizacji deszczowej, a także prowadziła remonty kanalizacji³⁴. Corocznie odbywały się przeglądy obiektów przepompowni wód deszczowych, urządzeń podczyszczających wody opadowe oraz kompleksowe czyszczenie separatorów, co odnotowywano w książkach obiektów i urządzeń.

(akta kontroli T.I str. 54, T.III str. 18-19, 22, 235-317, 333-348)

3. Opłaty ponoszone przez Urząd oraz spółki miejskie: KW i KIWK za odprowadzanie wód opadowych do wód, przewidziane w ustawie z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne³⁵, wyniosły w 2019 r. łącznie 745,6 tys. zł i były trzykrotnie wyższe od takich opłat ponoszonych w 2017 r. na podstawie ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³⁶ (237,1 tys. zł). Wzrost opłat nie miał wpływu na wzrost cen za odprowadzanie ścieków na terenie Miasta. W 2018 r. opłaty te wyniosły 204,7 tys. zł i w porównaniu do 2017 r. zmniejszyły się o 32,4 tys. zł (13,7%).

(akta kontroli T.I str. 47-48, T.III str. 20, 136, 320-322, 326, 358)

4. Miasto nie realizowało programów dofinansowujących przedsięwzięcia służące zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych. W 2017 r. przeprowadzono jeden konkurs skierowany do uczniów katowickich placówek oświatowych polegający na stworzeniu pracy graficznej, w zakresie upowszechnienia wiedzy o gospodarowaniu wodami opadowymi³⁷.

(akta kontroli T.I str. 38, T.III str. 194-198)

Rada Techniczna Deszczowa w wydawanych warunkach technicznych podłączenia się podmiotów do kanalizacji deszczowej oraz uzgadniania dokumentacji projektowej dotyczącej kanalizacji deszczowej, wskazywała inwestorom³⁸

³¹ Uchwała nr XII/268/19 z 26 września 2019 r.

³² Największe zdarzenie miało miejsce 27 lipca 2019 r., w wyniku deszczu nawalnego: zalany został wiadukt przy al. Roździeńskiego oraz „Tunel Katowicki”, zalane zostały jezdnie pod wiaduktami, parkingi i garaże ziemne oraz piwnice, podtopione zostały ogródki działkowe.

³³ Dalej: „PSP”.

³⁴ Czyszczenie kanalizacji (łącznie 30,09 km), inspekcje TV (łącznie 37,95 km), analizy jakości wód opadowych (rocznie 14 analiz), wymiana/uzupełnienie/regulacja uszkodzonych włączników kanałowych (łącznie 222 szt.), remonty i naprawy sieci (remonty trzech studni, renowacja studni, 17 miejscowych napraw, wymiana rurociągu).

³⁵ Dz.U. z 2020 r., poz. 310 ze zm.; zwana dalej: „ustawą Prawo wodne”.

³⁶ Art. 290 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo ochrony środowiska uchylony z dniem 1 stycznia 2018 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, ze zm.). Aktualne dane promulgacyjne ww. ustawy: Dz.U. z 2019 r., poz. 1396 ze zm.

³⁷ Celem konkursu było stworzenie pracy graficznej na temat: „Jak wykorzystać wody opadowe na swoim podwórku” – w ramach przedszkoli, szkół podstawowych oraz „Zaproponuj sposób zagospodarowania wód opadowych w mieście Katowice” lub „Zaproponuj system gospodarowania wodami opadowymi, naśladujący naturalne procesy zachodzące w przyrodzie” – skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

³⁸ Prywatnym i publicznym.

konieczność stosowania zasady zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia oraz opóźniania spływu wód, których pełne zagospodarowanie w miejscu nie było możliwe.

(akta kontroli T.I str. 137-140, T.III str. 331-332, 349-354, 363-369)

W ramach realizowanych inwestycji obejmujących zagospodarowanie terenów przestrzeni publicznej, Zakład Zieleni Miejskiej³⁹ oraz MZUiM stosowały rozwiązania sprzyjające zwiększeniu retencji, opóźnianiu odpływu i oczyszczaniu wód opadowych i roztopowych, polegające m.in. na: utwardzeniu powierzchni gruntu, wykonaniu alejek wodoprzepuszczalnych⁴⁰ i roślinności buforowej, założeniu zieleńców i ich obniżeniu w stosunku do wykonywanego chodnika ze spadkiem w kierunku zieleńca.

(akta kontroli T.I str. 39-42, 269-279)

5. W kontrolowanym okresie wpłynął jeden wniosek uzasadniający przeprowadzenie postępowania w sprawie ustalenia zmian kierunku i natężenia odpływu znajdujących się na gruncie wód opadowych lub roztopowych oraz kierunku odpływu wód, ze szkodą dla gruntów sąsiednich. Postępowanie w tej sprawie umorzono wobec braku stwierdzenia takich zmian. Wymienionej sprawy nie załatwiono w terminie⁴¹, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli T.I str. 42, 280-294, T.III str. 211, 220)

6. Nie wprowadzono opłat za wykorzystanie miejskiej infrastruktury do odprowadzania wód opadowych i roztopowych z nieruchomości nienależących do Miasta. W ramach Zespołu Roboczego, Miasto rozważało możliwość wprowadzenia opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, jednakże biorąc pod uwagę szereg czynników, w tym m.in. brak obligatoryjności wprowadzenia takich opłat oraz sprawy własnościowe, zaniechano takiego działania.

Miasto nie posiadało wiedzy o liczbie i powierzchni prywatnych nieruchomości, które korzystały z gminnej kanalizacji deszczowej⁴² lub na których wody opadowe zostały zagospodarowane przez ich właścicieli. W okresie 2018-2020 (I kwartał) wydatki Miasta na bieżące utrzymanie, konserwację i remonty sieci kanalizacji deszczowej wyniosły odpowiednio 2.409 tys. zł, 1,583 tys. zł i 112 tys. zł, a w latach 2016-2017 – 499 tys. zł i 2.108 tys. zł. Wydatki te finansowano z budżetu Miasta – stanowiły średnio 0,07% wydatków ogółem.

(akta kontroli T.I str. 29, 43, 583-584, T.III str. 208, 491-502)

Monitoring kanalizacji deszczowej prowadziła spółka KW w ramach prowadzonych czynności eksploatacyjnych wynikających z umowy in-house. Łączna długość kanalizacji deszczowej objętej monitoringiem w 2018 r. wyniosła 19,3 km, w 2019 r. 18,7 km, a w okresie styczeń – luty 2020 r. 1,9 km. Rodzaj, skalę i efekty tych działań przedstawiono w obszarze 3 pkt 4 wystąpienia.

(akta kontroli T. I str. 30, 43, T.III str. 18-22, 136)

7. WKŚ, biorąc pod uwagę powierzchnię nieruchomości i odległość od sieci kanalizacyjnej, wyszczególnił 206 nieruchomości, z których po użyciu ortofotomapy wytypowano cztery, mogące kwalifikować się do naliczania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. W wyniku analizy pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie wód do ziemi wyłoniono kolejnych 13 nieruchomości potencjalnie podlegających opłatom wynikającym z art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne.

³⁹ Zwany dalej: „ZZM”.

⁴⁰ Alejki żwirowej, nasadzeń zielenią niską i krzewami.

⁴¹ W ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej w ciągu dwóch miesięcy.

⁴² Były do niej podłączone lub odprowadzały wody pochodzące z opadów atmosferycznych na tereny gminne obsługiwane przez gminną kanalizację deszczową.

Ponadto, pismami z 19 czerwca 2018 r.⁴³ WKŚ zwrócił się do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie⁴⁴ Zarządu Zlewni w Gliwicach, a także Zarządu Zlewni w Katowicach, o przesyłanie wydawanych decyzji – pozwoleń wodnoprawnych m.in. w zakresie szczególnego korzystania z wód na terenie Miasta, nie uzyskując odpowiedzi.

Następnie Urząd zwrócił się do właścicieli 17 wytypowanych nieruchomości o wypełnienie oświadczeń w celu potwierdzenia wstępnego rozeznania. „Informacje ustalające wysokość opłaty za usługi wodne”⁴⁵ Urząd przekazał w 2018 r. dwóm podmiotom⁴⁶, z których jeden złożył reklamację⁴⁷ uznaną przez Prezydenta Miasta. Decyzją z 25 października 2018 r.⁴⁸ umorzono postępowanie, gdyż ustalono, że wyłączono mniej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej i nieruchomość nie kwalifikowała się do naliczenia opłaty. Wymienioną decyzję sporządzono zgodnie z art. 107 § 1 Kpa, zgodnie z art. 10 Kpa stronie zapewniono czynny udział w postępowaniu, a decyzja nie została zaskarżona. Postępowanie prowadzone w sprawie określenia wysokości ww. opłaty w drodze decyzji nie zostało przeprowadzone w terminie, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli T.I str. 43-47, 295-316, T.III str. 372-373)

Drugiemu podmiotowi, zgodnie z art. 270 ust. 7, art. 272 ust. 8, 10 i 22 ustawy Prawo wodne, przekazano kwartalne *Informacje o wysokości opłaty* w kwocie łącznej 0,3 tys. zł za 2018 r. i 0,3 tys. zł za 2019 r. Opłaty uiszczono w całości, z czego 90%, tj. łącznie 0,5 tys. zł, w myśl art. 299 ust. 5 ustawy Prawo wodne, przekazano na rachunek bankowy Wód Polskich.

Informacje o wysokości opłat za I i IV kwartał 2019 r. Urząd przekazywał zobowiązanemu w ciągu 5-7 dni od otrzymania od niego oświadczeń o danych niezbędnych do wyliczenia opłat⁴⁹, złożonych w terminie wynikającym z art. 552 ust. 2b pkt 2 ustawy Prawo wodne. Ustalenia dotyczące przekazywanych *Informacji o wysokości opłat* za I-IV kwartał 2018 r. oraz II i III kwartał 2019 r. opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

Informacja o wysokości opłat za I kwartał 2020 r. nie została przekazana ze względu na trwający stan epidemii koronawirusa⁵⁰ i brak oświadczenia strony zobowiązanej⁵¹.

(akta kontroli T.I str. , 319-368, T.III str. 79-128, 199-206, 355-357, 374-375)

Z informacji uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK z Wód Polskich Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach⁵² wynika, że Urząd nie ustalił dwóch nieruchomości gruntowych, które powinny być objęte opłatami za zmniejszenie naturalnej retencji, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli T.III str. 12-16)

⁴³ Znak: KŚ-III.KW-00413/18/KMJ oraz KŚ-III.KW-00412/18/KMJ.

⁴⁴ Zwanego dalej: „Wody Polskie”.

⁴⁵ Dalej: „Informacjami o wysokości opłaty”.

⁴⁶ Dotyczyły dwóch nieruchomości.

⁴⁷ Dotyczyła opłaty za I kwartał 2018 r. w kwocie 1,9 tys. zł.

⁴⁸ Decyzja Prezydenta Miasta nr 34/Ś/18 z 25 października 2018 r.

⁴⁹ Dalej: „oświadczeniami”.

⁵⁰ Art. 15 zzz i art. 15 zzs ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r., poz.374 ze zm.) oraz art. 46 pkt 20 i art. 68 ustawy z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020 r., poz. 875). Pismem z 1 czerwca 2020 r. WKŚ poinformował zobowiązanego o obowiązku złożenia oświadczenia za I kwartał 2020 r.

⁵¹ wg stanu na dzień 5 czerwca 2020 r.

⁵² Dalej: „Wody Polskie RZGW”.

Ustalając opłaty Urząd korzystał z wytycznych opublikowanych przez Wody Polskie.

(akta kontroli T.I str. 47)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie załatwiono terminowo (w ciągu miesiąca) stosownie do art. 35 § 1 i 3 Kpa⁵³, sprawy będącej przedmiotem postępowania administracyjnego dotyczącego ustalenia, w drodze decyzji administracyjnej⁵⁴, czy właściciele nieruchomości położonej w Katowicach dokonywali zmian kierunku i natężenia odpływu znajdujących się na ich gruncie wód opadowych lub roztopowych oraz kierunku odpływu wód ze szkodą dla gruntów sąsiednich oraz nie zawiadomiono stron o przyczynach zwłoki i wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy, stosownie do art. 36 § 1 Kpa (postępowanie wszczęto 3 stycznia 2018 r.⁵⁵, a zakończono 30 kwietnia 2018 r.⁵⁶).

Wiceprezydent Miasta wyjaśnił, że przyczyną niedotrzymania terminów i niepowiadomienia strony była duża liczba spraw bieżących w Referacie Ochrony Środowiska i ich złożoność.

(akta kontroli T.I str. 42, 280-294, T.III str. 211, 220)

2. Urząd prowadził postępowanie administracyjne w celu określenia opłaty za usługi wodne⁵⁷ bez zachowania terminów określonych w art. 35 § 1 i 3 Kpa oraz art. 36 § 1 Kpa, (łącznie postępowanie trwało 114 dni⁵⁸) oraz bez zawiadamiania strony o przyczynach zwłoki i wyznaczeniu nowego terminu do załatwienia sprawy.

Urząd przekazał w dniu 13 marca 2018 r. do osoby fizycznej informację dotyczącą obowiązków wynikających z art. 269 ust. 1 pkt 1 Prawo wodne oraz zwrócił się o wypełnienie oświadczenia w sprawie ustalenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej⁵⁹. Adresat nie zareagował na otrzymaną korespondencję. Na podstawie danych będących w posiadaniu organu, w dniu 15 czerwca 2018 r. Prezydent Miasta ustalił wobec osoby fizycznej wysokość opłaty za usługi wodne⁶⁰. W dniu 3 lipca 2018 r. wpłynęła do Urzędu reklamacja od ustalonej opłaty. Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w dniu 25 października 2018 r. wydano decyzję nr 34/18 o umorzeniu postępowania. Natomiast w związku z uznaniem złożonej reklamacji, w tym samym dniu, wydano *Informację o ustaleniu opłaty* w wysokości 0 zł.

Wiceprezydent Miasta wyjaśnił, że nieterminowość wynikała głównie z konieczności analizy dodatkowej dokumentacji⁶¹ w tej sprawie.

Zdaniem NIK, kierownik jednostki jest zobligowany do zorganizowania pracy w sposób zapewniający prowadzenie postępowań i załatwianie spraw administracyjnych, bez zbędnej zwłoki.

(akta kontroli T.I str. 43-47, 295-368, T.III str. 355-357, 372-373)

⁵³ Organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym - w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania.

⁵⁴ O której mowa w art. 234 ust. 3 ustawy Prawo wodne.

⁵⁵ Data wpływu wniosku.

⁵⁶ Data wydania decyzji o umorzeniu postępowania.

⁵⁷ Art. 273 ust. 6 ustawy Prawo wodne

⁵⁸ Wpływ reklamacji 3 lipca 2018 r., decyzja nr 34/18 z 25 października 2018 r. orzekająca o umorzeniu postępowania i Informacja o ustaleniu opłaty w wysokości 0 zł z 25 października 2018 r.

⁵⁹ Z prośbą o wypełnienie i odesłanie w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma, z zastrzeżeniem iż w przypadku braku złożenia oświadczenia opłata zostanie naliczona w oparciu o dane będące w posiadaniu organu.

⁶⁰ Informacja o ustaleniu opłaty odebrana w dniu 2 lipca 2018 r.

⁶¹ Analiza „opinii technicznej dotyczącej inwentaryzacji powierzchni budynków handlowo-usługowych oraz określenia wartości rynkowych budowli” sporządzona na potrzeby organu podatkowego Urzędu.

3. Informacje o ustaleniu opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej⁶² przekazywano podmiotowi zobowiązanemu z opóźnieniem, przez co niemożliwe było zachowanie kwartalnego okresu rozliczeniowego, o którym mowa w art. 272 ust. 10 ustawy Prawo wodne. W jednym przypadku informację przekazano po upływie od 3,5 do dziewięciu miesięcy od końca I-III kwartału 2018 r.⁶³, natomiast w drugim – dopiero po uzyskaniu składanych przez niego z opóźnieniem oświadczeń⁶⁴, tj. za IV kwartał 2018 r. - 23 kwietnia 2019 r. (oświadczenie z 16 kwietnia 2019 r.), za II i III kwartał 2019 r. - 2 grudnia 2019 r. (oświadczenie z 25 listopada 2019 r.). W konsekwencji, wpływ środków z opłat na rachunek Urzędu za I kwartał 2018 r. nastąpił z opóźnieniem: 11 stycznia 2019 r., za II i III kwartał 2018 r. 7 lutego 2019 r., za IV kwartał 2018 r. 27 maja 2019 r., a za II i III kwartał 2019 r. 27 grudnia 2019 r.

Wiceprezydent Miasta podał w wyjaśnieniu, że z treści przepisów ustawy Prawo wodne nie wynika tryb postępowania organu w sytuacji, kiedy podmiot nie złoży oświadczenia, o którym mowa w art. 552 ust. 2b pkt 2 ustawy Prawo wodne, w związku z czym stosowne informacje o ustaleniu opłaty przekazywane były po otrzymaniu oświadczenia od podmiotu zobowiązanego do opłat.

NIK wskazuje, że konsekwencją przyjęcia kwartalnego rozliczenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji winno być sporządzanie informacji o ustaleniu opłaty⁶⁵, po upływie każdego kwartału w danym roku kalendarzowym. Jeżeli podmiot nie złożył w terminie oświadczenia wynikającego z art. 552 ust. 2b pkt 2 Prawa wodnego⁶⁶ bądź nie miał takiego obowiązku⁶⁷, organ powinien ustalić wysokość opłaty w oparciu o dane będące w jego dyspozycji, bez zbędnej zwłoki, po upływie danego kwartału⁶⁸.

(akta kontroli T.I str. 319-368, T.III str. 373-375)

4. Nie zidentyfikowano dwóch nieruchomości, które powinny być objęte opłatami za zmniejszenie naturalnej retencji, ze względu na spełnianie kryteriów określonych w art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne i nie naliczono tych opłat stosownie do art. 272 ust. 8, 10 i 22 ustawy Prawo wodne, pomimo że dane dotyczące powierzchni nieruchomości oraz powierzchni nieruchomości wyłączanej z powierzchni biologicznie czynnej znajdowały się w Wydziale Budownictwa i Planowania Przestrzennego Urzędu⁶⁹. Z informacji uzyskanych od Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach wynika, iż w latach 2018-2019 Dyrektorzy Zarządu Zlewni Wód Polskich w Katowicach i Gliwicach wydali dwa⁷⁰ pozwolenia wodnoprawne spełniające warunki do naliczenia tej opłaty dotyczące nieruchomości o powierzchni 32,7 tys. m² i 17,2 tys. m² w Katowicach (w tym wyłączonej powierzchni biologicznie czynnej odpowiednio 24,5 tys. m² i 14 tys. m²). Urząd przekazał informację o konieczności złożenia oświadczenia

⁶² art. 272 ust. 8 w związku z art. 272 ust. 22 ustawy Prawo wodne.

⁶³ Urząd w dniu 13 czerwca 2018 r., wystosował do podmiotu zobowiązanego pismo informujące o konieczności złożenia oświadczenia będącego podstawą do obliczenia opłaty za usługi wodne na podstawie art. 269 ust. 1 pkt 1 Prawa wodnego. Informując jednocześnie, że w przypadku braku złożenia oświadczenia ustalona zostanie opłata w oparciu o dane będące w posiadaniu organu. Podmiot zobowiązany nie zareagował na otrzymaną korespondencję i dopiero w dniu 17 grudnia 2018 r. złożył oświadczenia, o które wnioskował Urząd za okresy od I-III kwartału 2018 r. Na tej podstawie wydano Informację o ustaleniu opłaty za ww. okres, tj. za I kwartał 2018 r. 31 grudnia 2018 r., za II i III kwartał 2018 r. 15 stycznia 2019 r.

⁶⁴ Obowiązek określony w art. 552 ust. 2a pkt 2 i ust. 2b pkt 2 ustawy Prawo wodne, dotyczący składania oświadczeń przez podmioty obowiązane do ponoszenia opłat za usługi wodne, za poszczególne kwartały, w terminie 30 dni od dnia, w którym upływa dzień przypadający na koniec każdego kwartału, wprowadzony został ustawą z 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1722). Ustawa weszła w życie 20 września 2018 r.

⁶⁵ Na podstawie danych do obliczenia opłaty będących w posiadaniu organu

⁶⁶ Dotyczy okresu od IV kwartału 2018 r.

⁶⁷ Dotyczy okresu od I do III kwartału 2018 r.

⁶⁸ W okresie od IV kwartału 2018 r. po upływie terminu złożenia oświadczenia wynikającego z art. 552 ust. 2b pkt 2 Prawo wodne.

⁶⁹ Zwany dalej: „WBIPP”.

⁷⁰ W dniu 29 maja 2019 r. i 30 października 2018 r.

w trybie art. 552 jeszcze w trakcie trwania kontroli (do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce Urząd nie otrzymał odpowiedzi od tych podmiotów).

W tej sprawie Wiceprezydent Miasta wyjaśnił, że WBiPP nie prowadzi rejestrów wydanych decyzji wodnoprawnych, a w rejestrach pozwoleń na budowę oraz zgłoszeń zamiaru wykonania robót budowlanych nie są wyszczególnione informacje o powierzchni terenu objętego wnioskiem. Wskazał ponadto, że przeszukując znaczny zasób decyzji⁷¹, dwie istotne dla niniejszej sprawy pozycje umknęły uwadze inspektora.

(akta kontroli T.I str. 295, T.III str. 12-16, 221, 234)

NIK wskazuje na konieczność zapewnienia skutecznego przepływu informacji i dokumentów pomiędzy poszczególnymi komórkami Urzędu, tak by umożliwić skuteczną realizację jego zadań, w tym naliczanie należnych opłat wynikających z art. 272 ust. 8 ustawy Prawo wodne.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, Miasto prawidłowo i rzetelnie realizowało zadania związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych, z wyjątkiem prowadzenia postępowań administracyjnych zakresie zmian stosunków wodnych ze szkodą dla gruntów sąsiednich i ustalaniem opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. Urząd posiadał rozeznanie w zakresie posiadanej infrastruktury technicznej służącej zagospodarowaniu wód opadowych. Urząd, pomimo braku opracowanego programu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych i rozwoju kanalizacji deszczowej, podejmował działania w zakresie diagnozowania potrzeb dotyczących budowy, rozbudowy lub modernizacji infrastruktury służącej zagospodarowaniu wód opadowych oraz kanalizacji deszczowej. Nie wyodrębniono kanalizacji deszczowej od kanalizacji ogólnospławnej, jednakże realizowano dwa projekty, których efektem powinien być zmodernizowany system kanalizacyjny w Mieście.

Urząd przekazywał informacje o ustaleniu opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, jednak nie zapewniono, aby czynności te były wykonywane bez zbędnej zwłoki. Nie zidentyfikowano również dwóch nieruchomości, które powinny być objęte opłatami za zmniejszenie naturalnej retencji i nie naliczono od nich opłat, pomimo obowiązku wynikającego z art. 269 ust. 1 pkt 1 i art. 272 ust. 8, 10 i 22 ustawy Prawo wodne. Ponadto stwierdzono przypadki, gdy Urząd nie dotrzymywał terminu prowadzenia postępowań administracyjnych, jak również nie powiadamiał stron o przedłużaniu postępowań oraz o przyczynach przedłużenia tych postępowań.

OBSZAR

2. Wydatkowanie środków na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych

Opis stanu faktycznego

1. W planach inwestycyjnych Miasta na lata 2018-2020 (I kwartał) przewidziano 23 zadania inwestycyjne obejmujące zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych o planowanej wartości 806.313 tys. zł⁷², dotyczących m.in. Katowickiego Systemu Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych (cztery węzły), budowy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, urządzeń podczyszczających i przepompowni wód oraz modernizacji układu sterowania, których zakres rzeczowy dotyczył m.in. budowy separatorów, osadników, zbiorników retencyjnych, retencji w rurociągach, modernizacji systemu automatyki w przepompowniach, a także zakupu i montażu

⁷¹ 4235 decyzji o pozwoleniu na budowę i 2130 zgłoszeń zamiaru wykonywania robót budowlanych.

⁷² W tym: 17 zadań ujętych w budżecie Wydziału Inwestycji na kwotę 805.473,0 tys. zł i sześć zadań w budżecie WKŚ na kwotę 840 tys. zł.

pomp w przepompowniach wód deszczowych. Zrealizowano 12⁷³ z 23 zadań⁷⁴ ponosząc wydatki w kwocie 101.023,6 tys. zł⁷⁵, w tym ze środków własnych 59.941,6 tys. zł (59,3%), a przy wykorzystaniu funduszy strukturalnych UE oraz środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej 41.082 tys. zł⁷⁶. Z pozostałych 11 zadań, osiem na kwotę planowanych wydatków 690.009 tys. zł jest w trakcie realizacji⁷⁷, dwa na kwotę 650 tys. zł nie zostały zrealizowane, gdyż nie podpisano umowy z inwestorem zastępczym⁷⁸, a w odniesieniu do jednego na kwotę 49 tys. zł trwa proces przygotowawczy do realizacji⁷⁹.

(akta kontroli T.I. str. 590, T.II str. 1-5, 9)

Inwestycje dotyczące zagospodarowania wód opadowych i roztopowych były również realizowane przez:

- a) spółkę KIWK – 12 zadań dotyczących m.in.: uporządkowania systemu odprowadzania wód opadowych oraz budowy i przebudowy kanalizacji deszczowej, o planowanej wartości 48.019,0 tys. zł, których zakres rzeczowy obejmował m.in. budowę 16 układów zbiorników retencyjnych podziemnych i 8 325,77 m kanalizacji deszczowej grawitacyjnej. Zrealizowano trzy zadania⁸⁰ ponosząc wydatki w kwocie 9.938,1 tys. zł⁸¹, w tym ze środków własnych 2.479,5 tys. zł, a z innych źródeł dofinansowania 7.458,7 tys. zł (Fundusz Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020). Pozostałe dziewięć zadań na kwotę planowanych wydatków 37.528,3 tys. zł są w trakcie realizacji (siedem zadań) lub w trakcie projektowania, przygotowania (dwa zadania).
- b) ZZM – dwa zadania dotyczące rewitalizacji Parku Boguckiego oraz poprawy infrastruktury w obiektach ZZM o planowanej wartości 6.886 tys. zł, których zakres rzeczowy obejmował m.in. budowę zbiornika na wody deszczowe 12m³ i budowę systemu odzyskiwania wody deszczowej⁸², na kwotę planowanych wydatków 6.886,0 tys. zł. Zrealizowano jedno zadanie dotyczące rewitalizacji Parku Boguckiego, ponosząc wydatki w kwocie 6.535,0 tys. zł⁸³, w tym 1.423,0 tys. zł ze środków własnych oraz 5.112,0 tys. zł ze środków dofinansowania⁸⁴. Drugie zadanie zrealizowano w części dotyczącej modernizacji centralnego ogrzewania, tj. w kwocie 159 tys. zł⁸⁵, a w części dotyczącej modernizacji szklarni i budowy systemu odzyskiwania wody

⁷³ Zakres rzeczowy zrealizowanych zadań obejmował m. in. budowę separatorów i osadników, zbiorników retencyjnych, retencji w rurociągach, modernizacji systemu automatyki w przepompowniach, zakupu i zamontowania trzech pomp w przepompowniach wód deszczowych.

⁷⁴ Efektem zrealizowanych zadań była infrastruktura obejmująca m.in. 6,8 tys. metrów bieżących kanalizacji deszczowej, 15 separatorów, 14 osadników i jeden zbiornik retencyjny

⁷⁵ Przy planowanej wartości 115.605 tys. zł.

⁷⁶ Wydział Inwestycji zrealizował dziewięć zadań ponosząc wydatki w kwocie 100.899 tys. zł, (przy planowanej wartości 115.464 tys. zł), w tym ze środków własnych 59.817 tys. zł, a z innych źródeł dofinansowania 41.082 tys. zł. WKS zrealizował trzy zadania ponosząc wydatki w kwocie 124,6 tys. zł ze środków własnych.

⁷⁷ Zakres rzeczowy tych zadań obejmuje m. in. budowę separatorów i osadników, zbiorników retencyjnych, kanału retencyjnego, retencję w rurociągach i ekologiczne rozsączanie wody deszczowej.

⁷⁸ Zadania dotyczące: przebudowy odcinków sieci kanalizacji deszczowej oraz projektu kanalizacji deszczowej w ul. Koraszewskiego – nie poniesiono nakładów.

⁷⁹ Zadanie dotyczące obsługi kanalizacji deszczowej, przepompowni i urządzeń podczyszczających wody opadowe oraz źródeł ulicznych na terenie Miasta – nie poniesiono nakładów.

⁸⁰ Zakres rzeczowy zrealizowanych zadań obejmował m. in. budowę prefabrykowanych zbiorników retencyjnych żelbetowych, budowę sieci kanalizacji deszczowej, podłączenie zbiorników zabudowanych pod powierzchnią parkingu, modernizację istniejącego kanału z adaptacją na kanalizację deszczową wraz z budową pompowni wód deszczowych.

⁸¹ Przy planowanej kwocie wydatków 10.490,7 tys. zł.

⁸² Z budynków przy ul. Szopienickiej.

⁸³ Przy planowanych wydatkach w kwocie 6.686 tys. zł. Przedmiotowe zadanie inwestycyjne nie obejmowało wykonania kanalizacji deszczowej.

⁸⁴ W tym: 4.574,0 tys. zł ze środków UE – RPO WSL i 538,0 tys. zł ze środków budżetu państwa – kontrakt terytorialny.

⁸⁵ Z 200 tys. zł zaplanowanych wydatków.

deszczowej z budynków zrezygnowano z realizacji ze względu na brak środków finansowych.

(akta kontroli T.I. str. 585, 591, T.II. str. 6-8)

2. Badaniem objęto dwa zadania inwestycyjne dotyczące zagospodarowania wód opadowych i roztopowych realizowane przez Wydział Inwestycji Urzędu⁸⁶, pn.:

- a) „budowa drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą ul. Łososiowej”⁸⁷, którego zakres rzeczowy obejmował m.in. budowę i przebudowę kanalizacji deszczowej, oraz budowę drogi o nawierzchni z betonu asfaltowego. Wartość zadania wyniosła 2.426 tys. zł z czego wartość robót dotyczących kanalizacji deszczowej wyniosła 877 tys. zł (37%),
- b) „budowa czterech separatorów podczyszczających wody opadowe i roztopowe – ul. Sikorskiego, ul. Lotnisko, ul. Piastów, ul. Owsiana”⁸⁸, którego zakres rzeczowy obejmował budowę sieci kanalizacji deszczowej lub jej przebudowę⁸⁹. Wartość zadania - 2.576 tys. zł.

Zadania finansowano ze środków własnych.

(akta kontroli T.II str. 2-4)

3. Podjęcie realizacji zadania Budowa drogi na Łososiowej nastąpiło w wyniku uwzględnienia wniosków mieszkańców Katowic kierowanych do Urzędu w latach 2013-2015⁹⁰.

Urząd przygotował zadanie poprzez:

- zapewnienie wykonania projektu budowlanego, architektoniczno-budowlanego i wykonawczego⁹¹, a także uzyskanie niezbędnych uzgodnień⁹² dla realizacji inwestycji. Decyzją z 24 maja 2018 r.⁹³ Prezydent Miasta zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę,
- zawarcie 30 sierpnia 2018 r. umowy na wykonanie robót budowlanych⁹⁴ (na kwotę brutto 2.250,3 tys. zł⁹⁵), poprzedzonej postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, która zabezpieczała interesy Urzędu m.in. poprzez określenie terminu wykonania robót (do 31 maja 2019 r.), ustanowienie: kar umownych, m.in. za opóźnienie wykonania przedmiotu umowy⁹⁶ i za zwłokę w usunięciu wad przedmiotu umowy⁹⁷, gwarancji jakości na wykonane roboty budowlane oraz zainstalowane urządzenia i systemy na okres 60 miesięcy, zabezpieczenia należytego wykonania umowy (225 tys. zł, tj. 10% wartości brutto umowy),
- zapewnienie nadzoru inwestorskiego poprzez zawarcie 18 czerwca 2018 r. umowy o jego pełnienie⁹⁸ przez pracowników WI,

---

⁸⁶ Zwany dalej: „WI”.

⁸⁷ Dalej: „Budową drogi na Łososiowej”.

⁸⁸ Dalej: „Budową czterech separatorów”.

⁸⁹ M.in. osadnik wirowy dwukomorowy z wkładem lamelowym, separator lamelowy.

⁹⁰ Wnioski z dnia: 25 lutego 2013 r., 29 kwietnia 2013 r., 30 czerwca 2014 r., 31 lipca 2015 r.

⁹¹ Przez firmę: Ł.G. „Ł.G R”.

⁹² Uzgodnienia m.in. z: Polską Spółką Gazownictwa sp. z o.o. - przebieg sieci gazowej, Orange Polska - sieć teletechniczna, Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Katowicach – nadzór archeologiczny.

⁹³ Decyzja nr RBDEC-0620/2018 z 24 maja 2018 r.

⁹⁴ Z firmą: „S.I. Sp. z o.o.”; zwana dalej: „umową z wykonawcą.”

⁹⁵ Wynagrodzenie wyliczone na podstawie kosztorysów ofertowych.

⁹⁶ 0,1% wartości zamówienia brutto za każdy dzień opóźnienia, lecz nie więcej niż 30% wartości zamówienia brutto określonej w umowie.

⁹⁷ 200 zł za każdy dzień zwłoki, lecz nie więcej niż 5% wartości zamówienia brutto określonej w umowie.

⁹⁸ Umowa nr IN/69/18.

- zapewnienie środków na finansowanie zadania poprzez jego wprowadzenie w 2016 r., do Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Katowice⁹⁹ na lata 2016-2035 w kwocie 2.600 tys. zł, a następnie w latach 2017, 2018 i 2019 do kolejnych WPF¹⁰⁰.

(akta kontroli T.II str. 15, 23-56, 63-70)

Roboty budowlane dotyczące zadania Budowa drogi na Łososiowej rozpoczęto po uprawomocnieniu się decyzji o pozwoleniu na budowę, tj. 5 września 2018 r.¹⁰¹, co potwierdzono w dzienniku budowy¹⁰².

(akta kontroli T. II str. 38-40, 73-81)

Nadzór inwestorski dotyczący zadania Budowa drogi na Łososiowej był pełniony przez osoby posiadające uprawnienia budowlane¹⁰³ do kierowania robotami budowlanymi w stosownych specjalnościach, tj. m.in. konstrukcyjno-budowlanej, drogowej, instalacyjno-inżynierskiej. W toku realizacji zadania trzykrotnie dokonywano odbiorów częściowych robót w dniach: 28 lutego 2019 r.¹⁰⁴, 21 czerwca 2019 r.¹⁰⁵ i 31 lipca 2019 r.¹⁰⁶, w tym ulegających zakryciu i zanikających. Kierownik budowy zgłaszał do odbioru zabudowany separator i osadnik¹⁰⁷ czy też odcinki kanalizacji deszczowej¹⁰⁸, których wykonanie każdorazowo potwierdzał inspektor nadzoru w dzienniku budowy. Nie wystąpiły sytuacje uzasadniające podjęcie wobec wykonawcy robót działań dyscyplinujących.

(akta kontroli T.II str. 17-19, 57-62)

Termin wykonania zadania Budowa drogi na Łososiowej, ustalony w umowie zawartej z wykonawcą do 31 maja 2019 r., na mocy aneksu z 27 listopada 2018 r.¹⁰⁹ przedłużono do 31 sierpnia 2019 r., co wynikało z konieczności zastosowania projektu zamiennego kanalizacji deszczowej¹¹⁰, po stwierdzeniu, że zaprojektowana sieć nie mieści się w pasie jezdni pomiędzy kanalizacją sanitarną a wodociągiem. Wystąpiły również roboty dodatkowe uzasadnione koniecznością przebudowy wodociągu na odcinku 120 m (kolizja z zaprojektowaną kanalizacją deszczową), co spowodowało wzrost wartości umowy o 123,7 tys. zł (do kwoty 2.259,6 tys. zł¹¹¹).

Zmian w umowie dokonano poprzez zawarcie aneksów na podstawie art. 144 ust. 1 pkt 1¹¹² oraz art. 144 ust. 1 pkt 6 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹¹³.

(akta kontroli T.II str. 17-19, 41-54, 82-84)

Naczelnik WI wyjaśnił, że wymienionych problemów w realizacji zadania nie można było przewidzieć na etapie odbioru dokumentacji, jak i przed ogłoszeniem postępowania na roboty budowlane, gdyż „podczas projektowania wykorzystano

---

⁹⁹ Zwana dalej: „WPF”.

¹⁰⁰ Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta na lata: 2017-2035, 2018-2045, 2019-2045.

¹⁰¹ Protokół przekazania terenu i placu budowy z 5 września 2018 r.

¹⁰² Dziennik budowy nr 1077/2018.

¹⁰³ Bez ograniczeń.

¹⁰⁴ Roboty kanalizacyjne wykonane w okresie od 11 do 28 lutego 2019 r.

¹⁰⁵ Roboty kanalizacyjne i wodociągowe wykonane w okresie od 1 marca do 21 czerwca 2019 r.

¹⁰⁶ Roboty kanalizacyjne i drogowe oraz roboty sieć gazowa wykonane w okresie od 22 czerwca do 31 lipca 2019 r.

¹⁰⁷ 18 lutego 2019 r.

¹⁰⁸ 20, 24 czerwca 2019 r.

¹⁰⁹ Aneks nr 1/18.

¹¹⁰ Zmiana materiału i średnicy rur oraz studni kanalizacji deszczowej - obniżenie wartości umowy z wykonawcą o 114,4 tys. zł, tj. do 2.135,9 tys. zł.

¹¹¹ 2.135,9 tys. zł + 123,7 tys. zł.

¹¹² Aneksy z dnia 27 listopada 2018 r., 15 marca 2019 r. i 30 kwietnia 2019 r.

¹¹³ Dz.U. z 2019 r., poz. 1843 ze zm.; zwanej dalej: „ustawą pzp”.

wszystkie dostępne informacje zawarte na mapie do celów projektowych, (...) a przedstawione przez projektanta rozwiązanie uzyskało akceptację Rady Technicznej przy spółce KW – jednostki odpowiedzialnej za przebieg sieci wod.-kan. (...) Precyzyjna inwentaryzacja urządzeń podziemnych nastąpiła dopiero podczas wykonywania robót ziemnych. Z uwagi na to, iż projektowana sieć przebiega pod czynną drogą publiczną o dużym natężeniu ruchu wcześniejsze wykonanie wykopów kontrolnych nie było możliwe.”.

(akta kontroli T.II str. 117-118)

Ostateczne wynagrodzenie za wykonanie zadania ustalono na podstawie kosztorysu powykonawczego robót – w kwocie wyższej o 85,6 tys. zł, tj. 2.345,2 tys. zł¹¹⁴, co odpowiadało zapisom umowy z wykonawcą. Odbiór robót potwierdzały protokoły odbiorów technicznych¹¹⁵ i protokół odbioru końcowego robót z 27 września 2019 r. Zadanie zrealizowano zgodnie z umową z wykonawcą i dokumentacją projektową.

(akta kontroli T.II str. 41-54, 85-90, 101-107)

Płatności za wykonane roboty dokonano zgodnie z postanowieniami umowy z wykonawcą, na podstawie:

- trzech faktur częściowych na łączną kwotę 1.343,8 tys. zł, do których każdorazowo dołączano protokoły częściowych odbiorów robót podpisane przez inspektora nadzoru,
- faktury końcowej na kwotę 1.001,4 tys. zł, w dniu 10 października 2019 r., tj. w ciągu 13 dni od protokolarnego odbioru końcowego robót i po zatwierdzeniu kosztorysów powykonawczych przez zamawiającego¹¹⁶, co było zgodne z postanowieniami umowy.

W trakcie realizacji zadania nie wystąpiły przesłanki do naliczania kar umownych.

W wyniku realizacji zadania inwestycyjnego powstały środki trwałe: separator i osadnik zanieczyszczeń stałych¹¹⁷ oraz droga, kanalizacja deszczowa¹¹⁸ i odwodnienie¹¹⁹ na łączną wartość 2.426 tys. zł¹²⁰.

(akta kontroli T.II str. 17-19, 41-54, 82-84, 93-107)

Eksplatację wybudowanej drogi wraz z uzbrojeniem rozpoczęto w dniu podpisania protokołu odbioru końcowego (27 września 2019 r.). Przeprowadzono dwie kontrole stanu technicznego separatora: 16 września 2019 r. i 16 marca 2020 r. (bez uwag). Nie zgłaszano usterek i awarii. Przegląd gwarancyjny końcowy powinien nastąpić przed upływem okresu trwania gwarancji (wrzesień 2024 r.).

(akta kontroli T.II str. 17-19, 85-92)

4. Propozycję realizacji zadania inwestycyjnego Budowa czterech separatorów zgłosił, w ramach wewnętrznej procedury Urzędu¹²¹ WKŚ w dniu 21 sierpnia 2015 r. Uzasadnieniem inwestycji była konieczność zaprzestania wprowadzania do

¹¹⁴ 2.250,3 tys. zł minus 114,4 tys. zł plus 123,7 tys. zł plus 85,6 tys. zł = 2.345,2 tys. zł.

¹¹⁵ Np. protokół nr 1 z 22 maja 2019 r. dotyczący odbioru wybudowanego wodociągu wraz z przyłączami.

¹¹⁶ 9, 10 i 18 września oraz 18 czerwca 2019 r.

¹¹⁷ Przyjęte na stan środków trwałych Urzędu dowodami OT nr IN-29/09/2019 i IN-30/09/2019 z 30 września 2019 r.

¹¹⁸ o długości 560,67 mb

¹¹⁹ Przekazane przez Urząd do MZUiM dowodami PT nr: IN-1/13/2019, IN-2/13/2019, IN-3/13/2019, IN-4/13/2019, IN-5/13/2019, IN-6/13/2019 z 30 września 2019 r.

¹²⁰ Roboty kanalizacyjne, wodociągowe, drogowe, budowlane, sieć gazowa (2.345,2 tys. zł) plus dokumentacja projektowa i nadzór autorski (66,3 tys. zł) plus wynagrodzenie inspektora nadzoru (12,3 tys. zł) plus nadzór na d pracami itp. (2,7 tys. zł).

¹²¹ Wraz z dołączonym kosztorysem inwestorskim i przedmiarem robót.

środowiska wód opadowych i roztopowych z czterech zlewni odwadniających miejskie drogi, bez ich podczyszczenia.

(akta kontroli T.II str. 15-17, 119-121)

Urząd przygotował zadanie poprzez:

- zapewnienie wykonania dla każdej z czterech lokalizacji separatorów podczyszczających: projektów budowlanych, budowlano-wykonawczych, a także uzyskanie niezbędnych uzgodnień¹²² dla realizacji inwestycji. Decyzjami z 12 lipca, 24 sierpnia i 30 sierpnia 2017 r.¹²³ Prezydent Miasta zatwierdził projekty budowlane i udzielił pozwoleń na budowę dla lokalizacji: Lotnisko, Piastów i Sikorskiego. Przystąpiono również do robót budowlanych polegających na przebudowie sieci kanalizacji deszczowej w lokalizacji Owsiana.

- zawarcie 16 lutego 2018 r. czterech umów na wykonanie robót budowlanych¹²⁴ (na łączną kwotę brutto 2.256,5 tys. zł¹²⁵), poprzedzonych postępowaniem (przygotowanym w czterech częściach) o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, które zabezpieczały interesy Urzędu m.in. poprzez określenie terminu wykonania robót (do 16 października 2018 r.), ustanowienie: kar umownych m.in. za opóźnienie wykonania przedmiotu umowy¹²⁶ i za zwłokę w usunięciu wad przedmiotu umowy¹²⁷, gwarancji jakości na wykonane roboty budowlane oraz zainstalowane urządzenia i systemy na okres 60 miesięcy, zabezpieczenie należytego wykonania umów (łącznie 112,8 tys. zł, tj. 5% wartości brutto umów),

- zapewnienie nadzoru inwestorskiego,

- zapewnienie środków na finansowanie zadania poprzez jego wprowadzenie w 2016 r. do WPF na lata 2016-2035 w kwocie 650 tys. zł oraz jego kontynuację w 2017 r. (550 tys. zł) i 2018 r. (2.900 tys. zł).

(akta kontroli T.II str. 122-232, 236)

Roboty budowlane dotyczące zadania Budowa czterech separatorów rozpoczęto 19 lutego 2018 r.¹²⁸, tj. po uprawomocnieniu się decyzji o pozwoleniu na budowę¹²⁹ lub po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu do zgłoszenia zamiaru rozpoczęcia robót budowlanych¹³⁰, co potwierdzono w dziennikach budowy¹³¹.

(akta kontroli T.II str. 125-126, 233-235, 251-283)

Nadzór inwestorski dotyczący zadania Budowa czterech separatorów był pełniony przez osoby posiadające uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi w stosownych specjalnościach, tj. m.in. konstrukcyjno-inżynierskiej, instalacyjno-inżynierskiej, instalacyjnej. W toku realizacji zadania dokonywano odbiorów częściowych robót, w tym ulegających zakryciu i zanikających np. odcinki

¹²² Uzgodnienia m. in. z Polską Spółką Gazownictwa sp. z o.o. - przebieg sieci gazowej, Netia S.A. - przebieg sieci teletechnicznej, Katowickimi Wodociągami S.A. - sieć wodno-kanalizacyjna, Tauron Dystrybucja S.A. - przebieg linii kablowych nN.

¹²³ Decyzje: nr 800/17 z 12 lipca 2017 r. - lokalizacja Lotnisko, nr 1015/17 z 30 sierpnia 2017 r. - lokalizacja Piastów, nr 985/17 z 24 sierpnia 2017 r. - lokalizacja Sikorskiego.

¹²⁴ Umowy nr: IN/18/18 na kwotę brutto 418,4 tys. zł, IN/19/18 na 544,1 tys. zł, IN/20/18 na 597,4 tys. zł oraz IN/21/18 na 696,6 tys. zł, zawarte z wyłonionym w ww. przetargu wykonawcą (PPUH „H” Sp. z o.o.); zwana dalej: „umową z wykonawcą separatorów.”

¹²⁵ Wynagrodzenie wyliczone na podstawie kosztorysów ofertowych.

¹²⁶ 0,5 tys. zł za każdy dzień opóźnienia, lecz nie więcej niż 15% wartości zamówienia brutto określonej w umowie.

¹²⁷ 0,1 tys. zł za każdy dzień zwłoki, lecz nie więcej niż 15 tys. zł dla danego przypadku.

¹²⁸ Protokoły przekazania terenu i placu budowy z 19 lutego 2018 r.

¹²⁹ Dotyczy lokalizacji: Lotnisko, Piastów i Sikorskiego.

¹³⁰ Dotyczy lokalizacji: Owsiana.

¹³¹ Dzienniki budowy nr: 148/2018, IN-1/18, 145/2018 i 147/2018.

kanalizacji deszczowej¹³², zbrojenie płyty obciążającej¹³³, zmontowanie osadnika wirowego na płycie betonowej¹³⁴, montaż studzienek rewizyjnych¹³⁵, których wykonanie każdorazowo potwierdzał inspektor nadzoru w dzienniku budowy. Nie wystąpiły sytuacje uzasadniające podjęcie wobec wykonawcy robót działań dyscyplinujących.

(akta kontroli T.II str. 15-17, 236-241)

Termin wykonania zadania „Budowa czterech separatorów”, ustalony w umowach zawartych z wykonawcami - 16 października 2018 r., w odniesieniu do jednej z czterech lokalizacji (Owsiana), na mocy aneksu z 25 września 2018 r.¹³⁶ przedłużono do 30 listopada 2018 r., co wynikało z konieczności wykonania dodatkowych robót budowlanych w zakresie zabezpieczenia wykopu pod montaż separatora z osadnikiem za pomocą grodzic stalowych, gdyż stwierdzono znaczny napływ wody podziemnej uniemożliwiający zastosowanie typowych zabezpieczeń wykopów - wzrost wartości umowy o 169,9 tys. zł¹³⁷. Wystąpiła również konieczność, w odniesieniu do jednej z czterech lokalizacji (Piastów), wykonania robót zamiennych związanych ze zmianą sposobu wykonania odcinka kanalizacji w skrzyżowaniu z rurociągiem gazu¹³⁸ - wzrost wartości umowy o 10,2 tys. zł¹³⁹. Stosownych zmian umów z wykonawcą dokonano zgodnie z art. 144 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp.

(akta kontroli T.II str. 141-223, 333-346)

Naczelnik WI wyjaśnił, że przerwa w pracach budowlanych od 27 lutego do 14 sierpnia 2018 r. dotyczących lokalizacji – Owsiana była spowodowana koniecznością zamówienia separatora z osadnikiem o rzadko stosowanej konstrukcji¹⁴⁰ pozwalającej uniknąć wzmocnienia podłoża przez zastosowanie palowania i czteromiesięcznym okresem oczekiwania na urządzenie. Nadmieniał również, że w dzienniku budowy, prowadzonym dla tej lokalizacji, nie wskazano na znaczny napływ wody podziemnej i związanych z tym dodatkowych robót budowlanych w zakresie zabezpieczenia wykopu za pomocą grodzic stalowych, gdyż budowę realizowano na podstawie zgłoszenia i prowadzenie dziennika budowy nie było obowiązkowe.

(akta kontroli T.II str. 413-414)

Ostateczne wynagrodzenie za wykonanie zadania ustalono na podstawie kosztorysów powykonawczych robót - w kwocie wyższej łącznie o 25,9 tys. zł¹⁴¹, tj. 2.462,5 tys. zł¹⁴², co odpowiadało zapisom umów z wykonawcą¹⁴³.

Odbiór robót potwierdzały protokoły odbiorów technicznych¹⁴⁴ i protokoły odbioru końcowego robót dla poszczególnych lokalizacji - z 27 sierpnia 2018 r., 29 listopada 2018 r., 3 września 2018 r. i 23 lipca 2018 r.

¹³² W dniu 14 czerwca 2018 r. – lokalizacja Lotnisko, w dniu 15 czerwca – lokalizacja Piastów, w dniu 9 lipca 2018 r. – lokalizacja Piastów.

¹³³ W dniu 28 września 2018 r. – lokalizacja Owsiana.

¹³⁴ W dniu 4 lipca 2018 r. – lokalizacja Piastów.

¹³⁵ W dniu 26 kwietnia 2018 r. – lokalizacja Sikorskiego.

¹³⁶ Aneks nr 3/18.

¹³⁷ Protokół konieczności z 3 sierpnia 2018 r.

¹³⁸ Poprzez zamianę rurociągu PE Dn 700 mm na dwa rurociągi Dn 500 mm wraz z zastosowaniem studni.

¹³⁹ Protokół konieczności z 3 sierpnia 2018 r.

¹⁴⁰ Stalowy obiekt w kształcie walca o średnicy 3,4 m i długości 13,4 m.

¹⁴¹ Po uwzględnieniu wartości robót dodatkowych i zamiennych.

¹⁴² 2.256,5 tys. zł wg umowy + 25,9 tys. zł + 169,9 tys. zł + 10,2 tys. zł = 2.462,5 tys. zł.

¹⁴³ Lokalizacja: Lotnisko wartość umowy podwyższono o 51,6 tys. zł, Owsiana o 13,2 tys. zł, Sikorskiego o 13,9 tys. zł, a Piastów obniżono o 52,8 tys. zł - łącznie wzrost o 25,9 tys. zł.

Zadanie zrealizowano zgodnie z umowami zawartymi z wykonawcą.

(akta kontroli T.II str. 141-223, 284-332, 354-371, 385-386, 406-407)

Rozliczeń za roboty wykonane w poszczególnych lokalizacjach dokonano zgodnie z postanowieniami umów z wykonawcą, poprzez wystawienie 20 faktur częściowych, do których każdorazowo dołączano protokoły częściowych odbiorów robót podpisane przez inspektora nadzoru oraz czterech faktur końcowych na łączną kwotę 2.462,5 tys. zł¹⁴⁵. Rozliczeń dokonano w ciągu 18 dni od dnia protokolarnego odbioru końcowego robót i po zatwierdzeniu kosztorysów powykonawczych przez zamawiającego¹⁴⁶, co było zgodne z postanowieniami umowy.

W trakcie realizacji zadania nie wystąpiły przesłanki do naliczania kar umownych.

W wyniku realizacji zadania inwestycyjnego powstały środki trwałe: cztery separatory, 142,18 m kanalizacji, place manewrowe¹⁴⁷ na łączną wartość 2.576 tys. zł¹⁴⁸.

(akta kontroli T.II str. 15-17, 141-223, 354-411)

Eksplatację separatorów rozpoczęto w dniach podpisania protokołów odbioru końcowego dla poszczególnych lokalizacji robót, tj. 27 sierpnia 2018 r., 29 listopada 2018 r., 3 września 2018 r. i 23 lipca 2018 r. Do zakończenia czynności kontrolnych, przeprowadzono 11 kontroli stanu technicznego separatorów¹⁴⁹, zgłaszając w czterech przypadkach konieczność ich czyszczenia - co zrealizowano (w pozostałych siedmiu przypadkach bez uwag). Nie zgłaszano usterek i awarii. Przegląd gwarancyjny końcowy urządzeń powinien nastąpić przed upływem okresu trwania gwarancji¹⁵⁰.

(akta kontroli T.II str. 284-332, 347-353)

W wyniku oględzin ustalono, że kontrolowane separatory były zlokalizowane zgodnie z mapą inwentaryzacyjną powykonawczą.

(akta kontroli T.II str. 415-427)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd zapewnił należyte przygotowanie zadań inwestycyjnych dotyczących zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. Zadania zrealizowano zgodnie z zakresem rzeczowym i terminami określonymi w umowach i zawartych do nich aneksach. Środki na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych wydatkowane były przez Miasto oszczędnie i wydajnie.

¹⁴⁴ Protokoły nr 2/Lotnisko/2018 z 10 lipca 2018 r., nr 1/Owsiana/2018 z 24 października 2018 r., nr 3/Piastów bez daty (według dziennika 10 sierpnia 2018 r.), nr 1/Sikorskiego/2018 z 22 czerwca 2018 r. dotyczące odbioru robót sieciowo-instalacyjnych wod.-kan..

¹⁴⁵ W tym lokalizacja: Lotnisko – 470 tys. zł, Owsiana – 727,2 tys. zł, Piastów – 554,8 tys. zł, Sikorskiego – 710,5 tys. zł.

¹⁴⁶ 14 sierpnia 2018 r., 29 listopada 2018 r., 28 sierpnia 2018 r., 20 czerwca 2018 r.

¹⁴⁷ Przyjęte na stan środków trwałych Urzędu dowodami OT nr 00073 z 28 sierpnia 2018 r., nr 00098 z 30 listopada 2018 r., nr 00074 z 1 października 2018 r., nr 00058 z 30 września 2018 r.

¹⁴⁸ Roboty kanalizacyjne, drogowe, elektryczne, (2.462,5 tys. zł) plus dokumentacja projektowa, koszty ogólne (113,5 tys. zł).

¹⁴⁹ W lokalizacji: Lotnisko – trzy, Owsiana – dwie, Piastów – trzy, Sikorskiego – trzy.

¹⁵⁰ Dla poszczególnych lokalizacji: sierpień, listopad, wrzesień i lipiec 2023 r.

3. Przygotowanie, nadzór i kontrola nad realizacją zadań w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych

Opis stanu faktycznego

1. Realizacją zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych zajmował się przede wszystkim WKŚ¹⁵¹, a także wymienione w obszarze 1 pkt 1 wystąpienia spółki miejskie i jednostka budżetowa Miasta, na podstawie umów, porozumień i statutu, w zakresie:

- spółka KW - świadczyła usługi w zakresie gospodarki wodno-ściekowej dla mieszkańców Miasta, w tym zajmowała się bieżącą eksploatacją ciągów kanalizacyjnych, przepompowni ścieków oraz usuwaniem awarii sieci kanalizacyjnej,
- spółka KIWK - zarządzała majątkiem wodno-ściekowym oraz rozwojem tej infrastruktury poprzez wykonywanie zadań, w tym związanych z pozyskiwaniem środków m.in. Funduszu Spójności na modernizację katowickiego systemu wodociągowo-kanalizacyjnego,
- MZUiM – zajmował się kanalizacją deszczową w zakresie wpustów deszczowych i przykanalików.

(akta kontroli str. T.III str. 137-139)

Nadzór nad spółką KW był sprawowany poprzez zobligowanie spółki do sporządzania:

- miesięcznych protokołów z realizacji zadania polegającego na eksploatacji przepompowni i urządzeń podczyszczających wody deszczowe¹⁵² - dokonywano protokolarnego odbioru wykonania powierzonego zadania,
- rocznych informacji w zakresie eksploatacji miejskiej sieci kanalizacji deszczowej wraz z jej wylotami,
- rozliczenia okresowego dotyczącego obsługi kanalizacji deszczowej, przepompowni i urządzeń podczyszczających wody opadowe oraz źródeł ulicznych – do 31 marca danego roku, w ramach umowy in-house obowiązującej od 1 kwietnia 2019 r.

(akta kontroli str. T.I str. 60-62, 69-71, 78-80, T.III str. 235-317)

Spółka KIWK składała do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu kwartalne informacje z działalności, a MUZiM do Wydziału Budżetu Miasta sprawozdania¹⁵³ opisowe z realizacji zadań budżetowych.

(akta kontroli str. T.III str. 223-225, 438-467)

2. Zadaniami z zakresu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w ramach Urzędu zajmowało się średnio czterech pracowników¹⁵⁴ Referatu Ochrony Środowiska/WKŚ. Zadania te zostały wyszczególnione w zakresach czynności. Osoby, które bezpośrednio zajmowały się ich realizacją, posiadały wyższe wykształcenie o specjalnościach zapewniających ich prawidłowe wykonywanie¹⁵⁵. Jeden z pracowników uczestniczył w jednym, a kierownik referatu w trzech

¹⁵¹ Utworzony na podstawie Zarządzenia Wewnętrznego Prezydenta Miasta nr 209/2004 z dnia 29 listopada 2004 r. w sprawie reorganizacji Urzędu oraz likwidacji niektórych komórek i stanowisk.

¹⁵² W tym czyszczenie i konserwacja.

¹⁵³ Kwartalne, półroczne i roczne

¹⁵⁴ W 2018 r. łącznie cztery osoby, w okresie styczeń-listopad 2019 r. łącznie cztery osoby, w okresie grudzień 2019 r. - marzec 2020 r. łącznie trzy osoby, w tym kierownik Referatu i Naczelnik WKŚ.

¹⁵⁵ Inżynieria środowiska; technologia wody i ścieków, biologia środowiska.

szkoleniach¹⁵⁶ przeprowadzonych w latach 2018-2020 (I kwartał)¹⁵⁷, których koszty zostały w całości pokryte z budżetu miasta.

(akta kontroli T. I. str. 539-568, T. III str. 20-21, 139, 479, 510-511)

3. Spółka KW zajmowała się eksploatacją kanalizacji deszczowej, przy wykorzystaniu zaplecza technicznego, na które składały się m.in. dwa samochody do inspekcji TV sieci kanalizacyjnej, dwa samochody specjalistyczne do ciśnieniowego czyszczenia kanalizacji, trzy samochody transportowe do 3,5 tony, koparko-ladowarki, minikoparki, samochody ciężarowe typu wywrotka, robot frezujący¹⁵⁸ oraz zagęszczarka gruntu.

W wyniku analizy dokumentacji usunięcia trzech wybranych losowo awarii stwierdzono, że awarie te zostały usunięte przez spółkę KW, co wskazuje, że posiadany sprzęt był wystarczający dla należytego, bieżącego utrzymania infrastruktury służącej zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych oraz sieci kanalizacji deszczowej

Spółka KIWK nie posiadała własnego zaplecza technicznego – każdego roku w wyniku postępowania przetargowego spółka wybierała wykonawcę zajmującego się remontami i usuwaniem awaryjnych stanów na sieciach kanalizacyjnych.

(akta kontroli T. III str. 19, 140-141, 434-437)

4. W latach 2018-2020 (I kwartał), kwestie związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych nie były przedmiotem kontroli zewnętrznych. Nie były również objęte badaniami Wydziału Audytu i Kontroli Urzędu¹⁵⁹.

WKŚ w latach 2018-2020 (I kwartał) nie przedkładał Prezydentowi sprawozdań z realizacji zadań związanych z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi¹⁶⁰. W ramach nadzoru nad spółką KW, spółką KIWK i MZUiM Prezydent otrzymywał sprawozdania z realizacji powierzonych zadań, co zostało opisane w obszarze 3 pkt 1 wystąpienia.

Rada Miasta otrzymywała informacje o stanie zabezpieczenia przeciwpowodziowego za 2018¹⁶¹ i 2019 r.¹⁶², w których wskazywano m.in. wykonane prace związane z utrzymaniem i konserwacją rzek, rowów naturalnych i rowów melioracyjnych, które Rada oceniła pozytywnie.

Stosowane w Urzędzie mechanizmy nadzoru i kontroli nie zapewniły w pełni prawidłowej realizacji zadań w zakresie ustalania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej i identyfikacji nieruchomości podlegającym opłatom oraz terminowego składania sprawozdań wskazanych w art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne, co opisano w obszarze 1 pkt 7 i obszarze 3 pkt 5 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli T. III str. 139-140, 235-317, 382-394, 468-475, 491-502)

Kontrolowaniem przestrzegania przez mieszkańców i przedsiębiorców przyjętych zasad korzystania z infrastruktury miejskiej w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych z posesji zajmowały się spółka KW i Straż Miejska.

¹⁵⁶ W 2018 r. pracownik referatu uczestniczył w szkoleniu z zakresu: zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Kierownik Referatu uczestniczył w 2019 r. w szkoleniu z zakresu: Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, natomiast w 2020 r. (I kwartał) w szkoleniach z zakresu: naruszania stosunków wodnych i kwestii utrzymania urządzeń wodnych w myśl Prawa wodnego oraz konferencji dotyczącej zagadnień wód opadowych – Storm Water 2020.

¹⁵⁷ Obejmujących tematykę związaną z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych.

¹⁵⁸ Do wykonywania remontów bezwykopowych.

¹⁵⁹ Ostatnie zadanie audytowe na temat *Infrastruktura kanalizacyjna – realizacja inwestycji w zakresie przebudowy i budowy kanalizacji deszczowej* przeprowadzone zostało w 2013 r. i obejmowało lata 2011-2012. W latach 2014 i 2015 przeprowadzono czynności sprawdzające dotyczące wykonania zaleceń poaudytowych.

¹⁶⁰ Prezydent w latach 2015-2016 otrzymywał informacje dotyczące realizacji zadań przez Zespół Roboczy (opisany w części III pkt 1.1 wystąpienia pokontrolnego).

¹⁶¹ Uchwała Nr V/75/19 Rady Miasta z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego i bezpieczeństwa przeciwpożarowego w 2018 r.

¹⁶² Uchwała Nr XIX/414/20 Rady Miasta z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego i bezpieczeństwa przeciwpożarowego w 2019 r.

Spółka KW w latach 2016-2017 przeprowadziła 43 kontrole sposobu korzystania z infrastruktury miejskiej w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych, w wyniku czego stwierdzono 26 nieprawidłowych podłączeń¹⁶³. W latach 2018-2020 (I kwartał) spółka KW wykonała łącznie 114 kontroli nowych podłączeń oraz przeprowadziła 75 kontroli przestrzegania przez mieszkańców i przedsiębiorców zasad korzystania z infrastruktury miejskiej. W wyniku prowadzonych czynności ujawniono osiem nieprawidłowych podłączeń wód opadowych do kanałów sanitarnych oraz 17 podłączeń ścieków sanitarnych do kanałów deszczowych¹⁶⁴.

W sprawach związanych z prowadzeniem kontroli sposobu odprowadzania ścieków i wód opadowych z posesji, spółka KW współpracowała ze Strażą Miejską, która w latach 2018-2020 (I kwartał) przeprowadziła łącznie 62 kontrole w zakresie niezgodnego z prawem pozbywania się nieczystości ciekłych oraz ujawniła łącznie trzy przypadki¹⁶⁵ nieprawidłowego odprowadzenia ścieków do kanalizacji deszczowej, o których powiadomione zostały organy ścigania.

(akta kontroli tom I str. 30, 43, 54, T. III str. 136, 209-210, 360, 362)

5. Sprawozdania z realizacji zadań zawartych w planach gospodarowania wodami za 2018 r. i 2019 r. Prezydent Miasta przekazał Ministrowi Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej po terminie wynikającym z art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne, co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli T. III str. 141, 220, 420-433, 480, 490)

6. W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły skargi, wnioski ani petycje związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych.

(akta kontroli T. I str. 55)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Sprawozdanie z realizacji zadań zawartych w planach gospodarowania wodami za 2018 r. zostało przekazanie ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej 1 marca 2019 r., tj. z jednodniowym opóźnieniem, a sprawozdanie za 2019 r. – 16 kwietnia 2020 r., tj. 47 dni po terminie określonym w art. 328 ust. 2 Prawo wodne.

(akta kontroli T.III str. 141, 231-233, 420-433)

Prezydent Miasta wyjaśnił, że sprawozdania z realizacji zadań zawartych w planach gospodarowania wodami za 2018 r. i 2019 r. przekazane zostały po terminie, z uwagi na skomplikowane formularze sprawozdania.

Zdaniem NIK, na kierowniku jednostki spoczywa obowiązek zorganizowania jej pracy w sposób zapewniający terminową realizację zadań.

(akta kontroli T.III str. 221, 504)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd był należycie przygotowany do realizacji zadań związanych z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi. Obowiązki w tym zakresie zostały przypisane właściwym komórkom organizacyjnym Urzędu oraz pracownikom posiadającym odpowiednie kwalifikacje. Eksploatacja miejskiej infrastruktury służącej do gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi została powierzona miejskim spółkom i jednostkom organizacyjnym, które posiadały odpowiednie zaplecze techniczne do realizacji zadania. Jednak kontrola i nadzór nad realizacją

¹⁶³ W przypadku 24 nieprawidłowych podłączeń zawiadomiono spółkę KIWK, która na tym terenie realizowała projekt uporządkowania gospodarki ściekowej (rozdzielenie układu kanalizacyjnego), a w odniesieniu do dwóch właścicieli nieruchomości wystosowano pisma o konieczności przebudowy przyłącza kanalizacyjnego w celu odprowadzenia wód opadowych do kanału deszczowego.

¹⁶⁴ W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego podłączenia ścieków sanitarnych do kanalizacji deszczowej spółka KW dokonywała przełączenia ścieków na układ kanalizacji sanitarnej bądź występowała do właściciela nieruchomości o wykonanie prawidłowego odprowadzenia ścieków w terminie trzech miesięcy.

¹⁶⁵ Kontrole prowadzone przy udziale pracowników służb eksploatacyjnych spółki KW.

zadań wykonywanych przez WKŚ był nie w pełni skuteczny, co potwierdzają nieprawidłowości dotyczące przekazywania informacji o ustaleniu opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, niezidentyfikowanie dwóch nieruchomości, które powinny być objęte ustaleniem opłat za zmniejszenie naturalnej retencji, jak również nieterminowe przekazywanie sprawozdań z realizacji zadań zawartych w planach gospodarowania wodami za 2018 r. i 2019 r.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwaga	NIK zwraca uwagę na potrzebę podjęcia działań zapewniających skuteczną i efektywną kontrolę zarządczą w zakresie realizacji zadań związanych z wodami opadowymi i roztopowymi.
Wnioski	1. Ustalanie opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej i przekazywanie informacji o ich ustaleniu bez zbędnej zwłoki w odniesieniu do każdego kolejnego kwartału stanowiącego okres rozliczeniowy. 2. Podjęcie działań w celu zapewnienia identyfikacji nieruchomości, spełniających warunki do naliczenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej określone w przepisach ustawy Prawo wodne. 3. Ustalenie opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej w odniesieniu do dwóch nieruchomości, ujawnionych w trakcie kontroli NIK, spełniających kryteria określone w art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne. 4. Zapewnienie terminowego przekazywania sprawozdań z realizacji zadań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym i programie ochrony wód morskich.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 31 sierpnia 2020 r.

Kontroler
Lucyna Mol
Inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....